

SLUTTRAPPORT SAU OG STORFEKJØTTPROSJEKTET

Økt sau- og storfekjøttproduksjon i Møre og Romsdal

Rapport for prosjektet fra 1.2.2014 – 1.5.2017

Sluttrapport sau og storfekjøttprosjektet

ØKT SAU- OG STORFEKJØTTPRODUKSJON I MØRE OG ROMSDAL

BAKGRUNN

De siste årene før prosjektet startet var det en negativ utvikling i lam- og storfekjøttproduksjonen i Møre og Romsdal, som i landet for øvrig. Antall melkekyr var blitt redusert som følger av mer intensiv produksjon med høyere avdrått per ku. Økningen i antall ammekyr hadde ikke oppveid for reduksjonen, og dermed var totalt mordyrantall redusert. Dette førte til underskudd av norskprodusert storfekjøtt, en tendens som fortsatt er økende. Siden 2002 hadde det på landsbasis vært lavere produksjon av sau og lam i forhold til etterspørselen i markedet.

Sett i lys av dette ble det i oktober 2012 nedsatt en arbeidsgruppe som fikk i mandat å jobbe fram en prosjektplan for økt sau- og storfekjøttproduksjon i Møre og Romsdal. Arbeidsgruppa har bestått av representanter fra Nortura, Tyr M&R, Landbruk Nordvest, Bioforsk og M&R Bondelag. TINE og M&R Sau og Geit har også vært involvert i arbeidet. Prosjektplanen har ellers vært drøftet med landbruksavdelinga hos Fylkesmannen.

Prosjektet ble i hovedsak finansiert av Fylkesmannen, Fylkeskommunen og Nortura. De andre organisasjonene som har bidratt i prosjektet er: TINE, TYR Møre og Romsdal, Møre og Romsdal Sau og Geit, Møre og Romsdal Bondelag, Landbruk Nordvest, NORSØK/NIBIO og Felleskjøpet Agri.

PROSJEKTMÅL

Hovedmål for prosjektet var en økning i lam- og storfekjøttproduksjonen i Møre og Romsdal på 5% i forhold til 2012 i løpet av en 3-års periode. Videre å tilrettelegge for en økning på ytterligere 5 % de neste 2 årene.

Fylket hadde i 2012 en relativ andel på 8,6 % av storfekjøttproduksjonen (6 700 tonn av 77 800 tonn på landsbasis) og 5,1 % av lammekjøttproduksjonen (900 tonn av totalt 17 600 tonn). En økning på 5 % ville innebære en økning på 335 tonn storfekjøtt til vel 7 000 tonn, og 45 tonn lammekjøtt til 945 tonn.

Delmål for prosjektet:

- 10 % flere vinterfôra sau, dvs. en økning på 4 300 til 47 700 vinterfôrede sauer
- Økt gjennomsnittlig slaktevekt på lam til landsgjennomsnittet
- Økt antall slakta lam pr. søye med 0,2 lam
- 10 % flere ammekyr, dvs. en økning på 330 til 3 630 ammekyr
- Tre nye framføringsenheter for storfe
- Halvert antall slaktet kalv, dvs. mindre enn 200 kalver slaktet pr. år
- Redusert antall slaktet ung okse med P-klassifisering og økt slaktevekt på okser

- Redusert antall slaktet kviger ved at de er slaktet som kyr etter en kalving/evt. øke antall fødte kalver
- Øke slaktevekt på kviger
- Biffring under etablering

ORGANISERING

Mathilde Solli Eide har vært prosjektleder for prosjektet og tilsatt i stilling på 100 %. Hun startet i stillingen 1.2.14. Det ble et opphold i prosjektet grunnet fødselspermisjon fra 22.8.2014 til 1.3.2015. Dermed ble første prosjektår regnet fra 1.2.2014 til 1.9.2015. Prosjektet varte fram til 1.5.2017.

Styringsgruppen bestod av:

- Nortura SA v/Brit Kari Eidseflot Hauger og Halstein Grønseth
- TINE SA v/Bjørn Tore Reistad (Heine Bakke og Åsa Rejkestam første året)
- TYR Møre og Romsdal v/Konrad Kongshaug (Ole Sigbjørn Iversen første året)
- Møre og Romsdal Sau og Geit v/Hilmar Kleppe (Odd Bjarne Bjørdal de to første årene)
- Møre og Romsdal Bondelag v/Inge Martin Karlsvik
- Landbruk Nordvest v/Rune Sjøholm (Ivar Bakken første året)
- NORSØK (Bioforsk Økologisk) v/Turid Strøm
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal v/Ottar Longva
- Felleskjøpet v/Dag Arne Helle (vara Svein Aure)

Inge Martin Karlsvik har vært leder av styringsgruppen. Prosjektleder har vært sekretær for styringsgruppen.

Det har vært to arbeidsgrupper, en for storfe og en for sau.

Arbeidsgruppe storfe bestod av:

- Nortura SA v/Brit Kari Eidseflot Hauger og Halstein Grønseth
- TINE SA v/ Marit Bergheim
- TYR Møre og Romsdal v/Konrad Kongshaug
- Landbruk Nordvest v/ Jon Geirmund Lied

Arbeidsgruppe sau bestod av:

- Nortura SA v/Brit Kari Eidseflot Hauger, Johannes Nedrebø og Stig-Runar Størdal
- Møre og Romsdal Sau og Geit v/Odd Bjarne Bjørdal og Hilmar Kleppe

Styringsgruppen har hatt sju møter. Arbeidsgruppen for storfe har hatt seks møter, og arbeidsgruppen for sau fem.

PROSJEKTPERIODEN

Gjøre prosjektet kjent

I løpet av det første året gikk det med en del tid til å gjøre prosjektet kjent. Prosjektleder har vært på møter og orientert om prosjektet til landbruksorganisasjonene og produsenter rundt om i fylket. Prosjektet har blant annet vært omtalt i Ringreven.

Produsenter

118 produsenter har vært i kontakt med prosjektet siden oppstart. Oppfølgingen har bestått av besøk hos produsenter, innhente informasjon som kan hjelpe de videre i prosessen, spørsmålsbesvarelser per mail og telefon.

58 produsenter har vurdert å starte eller å øke med sau. 14 har vært interessert i framføring av okser, fleste enten i kombinasjon med melk eller ammeku. 72 produsenter vurderer om de skal starte med ammeku eller øke antallet de har. Fordelingen i fylket var som følger: 40 på Nordmøre, 46 i Romsdal og 32 på Sunnmøre. Prosjektleder har besøkt 62 produsenter.

De som tok kontakt har vært i ulike faser. Noen var i gang med bygging, andre var i gang med driftsplan og bygningstegninger eller skulle til å starte på det. Noen hadde nylig kjøpt eller skulle ta over et bruk og spekulerte på hva de kunne gjøre, og noen var i ferd med å avslutte karrieren som melkebonde og ønsket å gå over til ammeku eller sau for periode.

De vanligste temaene som gikk igjen var økonomi, bygningsløsninger, valg av rase/driftsopplegg, veivalgs rådgivning og hvordan gangen i en oppstart eller utvidelsesfase er. Mange syntes det var bra med et lavterskeltilbud før de eventuelt gikk videre med mer rådgivning. Det er en fordel at prosjektet har tatt for seg både sau og storfe, da flere har vurdert det ene eller det andre, eller en kombinasjon.

Mange av de jeg har vært i kontakt med er helt i startfasen, og trolig vil det gå lengre tid enn prosjektperioden før de er i gang med utviding, ombygging eller nybygg.

Rabatt rådgivning

Produsenter som knyttet seg til prosjektet hadde mulighet til å få rabatt på rådgivningstjenester fra Nortura, TINE og LNV. Rabatten var satt til 40% og inntil 10 000 kr utbetalt per produsent. Prosjektet har etterbetalt denne rabatten. I løpet av prosjektperioden er det 69 produsenter som har fått utbetalt rabatt på til sammen 391 781 kr. Det har vært et positivt tiltak for å få folk til å gå videre med rådgivning. Egeninnsatsen fra TINE til prosjektet utgjør 234 983 kr. LNV sin egeninnsats til prosjektet utgjør 328 370 kr.

Innovasjon Norge

18 produsenter som har vært i kontakt med prosjektet har fått innvilget støtte fra Innovasjon Norge per 1.2.17. Det forventes flere innvilgete søknader siden det er både flere søknader på vent og under arbeid.

Kalvehelse

I samarbeid med TINE valgte vi å kjøre tema på kalvehelse og stell i første og andre prosjekt år. I fylket ble det slaktet kalver pga. at de ikke er salgsvare. Dessuten er det et potensiale for flere å gi kalvene en bedre start for å få en robust og frisk kalv. Produsentlagene i TINE fikk tilbud om foredrag om kalvestell på produsentlagsmøtene. Torunn Rogdo fra TINE i Nordmøre og Romsdal og Halstein Grønseth, rådgiver Nortura, deltok på ti produsentlagsmøter i Nordmøre og Romsdal. Marit Smistad, veterinær i Tine på Sunnmøre, deltok på to produsentlagsmøter med kalvehelse som tema på Sunnmøre. Prosjektleder har utarbeidet materiale med fokus på framføringskalven.

Fjøsgrupper sau

Møre og Romsdal Sau og Geit og prosjektet har samarbeidet om å få i gang fjøsgrupper. Prosjektleder har utarbeidet mal for hvordan det kan gjennomføres. Hvert enkelt lokallag organiserer og driver fjøsgruppene. Høsten 2014 ble det arrangert fire oppstartsmøter med orientering om fjøsgrupper i tillegg til annet faglig innhold. Seks fjøsgrupper kom i gang. Prosjektleder har deltatt på fem fjøsgruppemøter med fagdel. Ved slutten av prosjektet er det en fjøsgruppe i Gjemnes som fortsatt er i gang og har regelmessige møter.

Aktiviteter i prosjektet første prosjektår

- "Sau i pluss" prosjektet i Sogn og Fjordane inviterte til åpen dag i Nordfjordeid, prosjektleder fikk avgårde en delegasjon på ca. 30 fra Sunnmøre.
- Åpning av sauefjøs på Frei og fagmøte om bygninger.
- Fjøsmøte Fræna. Orientering om prosjektet og fagdel om lamming og stell rundt lammingen.
- Prosjektleder og Halstein Grønseth besøkt biffringen i Kongsvinger og fikk orientering om driften. Vegard Urset, prosjektleder for storfeprojektet i Hedmark, var også med på besøket.
- Grillmøter i regi av Nortura Førde, Vestnes og Stordal. Fagdel om kalvestell og info om prosjektet.
- Møte for saueprodusenter Ørsta og Fiksdal. Animalia med foredrag om helse og drift om høsten, orientering om prosjektet og fjøsgrupper.
- FK-uka 2015. Foredrag om storfekjøtt situasjonen på landsbasis og lokalt. Foredragsholdere: Asgeir Svendsen, fagsjef storfe Nortura, Leif Helge Kongshaug, leder TYR og Mathilde Solli Eide, prosjektleder Sau og Storfekjøtt prosjektet.
- Grillmøte Bådalen, Arnfinn Gustad, møte mellom kjøper av kalv og selgerne. Fagdel om kalve kvalitet og kalvestell.

Aktiviteter i prosjektet andre prosjektår

- Nybegynnerkurs sau Tingvoll og Ørsta, oktober/november. Tema: året rundt med sau, fôring, beite og grovfôrproduksjon, helse, avl og sauekontrollen. Foredragsholdere fra Nortura, LNV, NIBIO og prosjektleder. Avsluttet med gårdsbesøk. 50 deltakere.
- Ammekukurs Stranda, november. Tema: oppstart med ammeku. Foredragsholdere fra: TINE, Nortura, LNV, TYR og Innovasjon Norge. 30 deltakere.
- Julebord TYR, tema helseutfordringer på ammeku ved prosjektleder.
- Fôring av okser, Skaret, februar. Foredragsholdere fra: FK og LNV. 30 deltakere.
- Fagtur: Bygg for ammeku. Februar. Busstur der det ble besøkt 7 forskjellige ammekufjøs i Rauma, Lesja, Oppdal, Rennebu og Surnadal. Overnatting Oppdal. 52 deltakere.

- Lammingskurs Tingvoll, Gjermundnes og Volda i mars. Tema: føring fram mot lamming, fødselshjelp og sykdom rundt lamminga. Foredragsholdere fra Nortura og prosjektleder. 106 deltakere.
- Fjøsåpning ammekufjøs, mars, Ørsta, Odd Bjarne Bjørdal
- Fjøsåpning sauefjøs, april, Lisbeth og Andreas Hollingsholm
- Markvandring i Ørsta, mai, LNV stod for det faglige.

Aktiviteter i prosjektet tredje prosjektår

- Møteserie i samarbeid med MRSG. Tema: Forebyggende helsearbeid på sau. Prosjektleder stod for det faglige. Møter på Vestnes, Volda, Skaret, Smøla og Surnadal. Ca. 140 deltakere tilsammen.
- Parasittprosjekt med fjøsgruppa i Gjemnes. Oppstartsmøte og evalueringsmøte av prøvene som var tatt.
- Ammekukurs Surnadal, oktober.
- Fagtur bygg for ammeku, mars, besøkte 6 ammekufjøs. Reiserute: Molde-Osmarka-Surnadal-Ørlandet-Bjugn-Fannrem. Overnatting Ørlandet.

Det ble forsøkt arrangert en tur til Biffringen i Kongsvinger, men det ble avlyst pga. for få deltakere. Asgeir Svendsen, fagsjef Storfekjøtt Nortura, deltok på årsmøte i Tyr og holdt foredrag om biffring der.

Se vedlegg for flere aktiviteter og detaljer om aktivitetene i prosjektet.

SITUASJONEN I FYLKET

Sau og lam

Prognosen for 2017 viser at tilgangen på sau- og lammekjøtt vil kunne gi et overskudd på 1 200 tonn på landsbasis. Da prosjektet startet i 2014 viste prognosene en underdekning på 2 000 tonn. Nedgangen for sau har snudd, både på landsbasis og i fylket har antall sauer steget. Fra 2012 til 2017 har antall vinterfødte sauer økt med 3 257 i Møre og Romsdal, altså 7,5 %. Det har også kommet til nye saueprodusenter i fylket, og 69 flere søkte produksjonstilskudd for sau i 2016 i forhold til 2014. Antall slaktet lam per søye ligger på det samme, rundt 1,7. Mengden produsert lammekjøtt har økt i fylket og var i 2016 på 959 tonn. Oppslutningen om Sauekontrollen har også økt i løpet av prosjektperioden.

Slaktevekter på lam ble et mindre aktuelt mål pga. endring i prisløypen og oppfordring til tidlig slakting i 2016, siden det var mye lammekjøtt i markedet. I snitt ligger Møre og Romsdal en kg lavere på slaktevekter for lam enn landsgjennomsnittet. Om man ser på statistikk over kommuner så er det enkelte kommuner som ligger over snittet, mens andre ligger under. Beitekvalitet, raser, drift, sykdom etc. er mulige forklaringer på dette.

Sluttrapport sau og storfekjøttprosjektet

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Mål for prosjektet
Antall sau	43 432	42 998	43 377	45 312	47 336	46 689	45600 (økning med 5% ift. 2012)
Antall saueprodusenter	1 003	991	984	1 034	1 052	1053	-
Slaktevekt M&R lam	17,5	16,8	17,3	17,8	17,2		18,98 (landsnitt 2015)
Antall lam høst per søye	1,69	1,72	1,69	1,66	1,66		1,7 (landsnitt 2015)
Tonn lammekjøtt MR	900	893	897	960	959		945 tonn (økning med 5% ift. 2012)

Utvikling sauebestanden 2012-2016, kilde SLF, Animalia og Sauekontrollen

Siden situasjonen for sau- og lammekjøtt ble endret fra et underskudd til tilstrekkelig dekning av markedet, har saken vært drøftet i styringsgruppen. Det ble besluttet å ikke endre målsetting i prosjektet, men fokuset ble flyttet over på drift og kvalitet istedenfor bygg og oppstart. I tillegg ble det mer fokus på møter og faglig aktivitet på storfe og ammekuproduksjon.

Storfe

Prognosen for 2017 viser en forventet underdekning på 11 300 tonn storfekjøtt i Norge, i tillegg til den avtalefestede importen. I mars 2014 viste prognosene en underdekning på 7 300 tonn storfekjøtt. For storfekjøttet er tendensen stadig økt import.

I Møre og Romsdal har antall ammekyr holdt seg jevnt i mange år. På landsbasis har det de siste ti årene vært en økning på 40%, mens her i fylket har økningen vært på 2%. Fra 2012 til 2017 har det vært en økning på 362 mordyr. Inntrykket er at antall ammekyr vil øke framover siden interessen for ammeku har økt her i fylket.

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Mål for prosjektet
Antall ammekyr	3 311	3 331	3 296	3 418	3 558	3673	3475 (økning med 5% ift. 2012)
Antall produsenter	304	300	281	284	288	299	-

Antall ammekyr i Møre og Romsdal, kilde SLF.

Da prosjektet startet var det behov for flere framføringsenheter. I 2012 og 2013 ble det solgt 100-170 kalver ut av fylket. I løpet av 2012-2014 har det kommet til to framføringsenheter som ser ut til å ta unna en del kalv. I tillegg har situasjonen i 2014-2016 vært slik at det har vært høyere etterspørsel etter kalv til framføring enn det som har vært tilgjengelig i markedet, både i fylket og i landet forøvrig. På bakgrunn av det har prosjektet fokusert mindre på å etablere nye framføringsenheter, men sett i sammenheng med ammeku eller på melkebruk med egenrekruttering har det i enkelte tilfeller vært aktuelt. Fokuset har vært mer på de som allerede er i gang med framføring, blant annet gjennom møter med kjøper og selgere av kalv, kalveavtaler og framføringskurs.

Tendensen i løpet av prosjektperioden er at det har blitt slaktet færre kalver, kviger og okser med P klassifisering, se tabell under. Vektene har økt noe for alle kategorier. Tonn storfekjøtt produsert har variert noe i løpet av prosjektperioden. To dårlige fôrår er mulig forklaring på den økte slaktingen i 2013, med påfølgende mindre slakting året etter for å få opp bestanden.

År	2012	2013	2014	2015	2016	Mål for prosjektet
Antall kalv solgt ut av fylket	170	Ca. 100	0	0	0	0
Antall slaktet kalv (utenom spesialvarestrøm kalv)	395	415	286	194	171	<200
Antall ung okse P klassifisert	273	266	244	176	134	Færre
Gjennomsnittsvikt ung okse P klassifisert	183	184	170	194	193	Øke
Antall ungoxse slaktet	8408	8691	8463	8537	8273	-
Ungokse gjennomsnittsvikt	285	291	290	299	303	-
Antall kviger slaktet	1355	1001	1002	953	913	Færre
Gjennomsnittsvikt kviger	199	206	206	214	214	Øke
Tonn storfekjøtt slaktet totalt i fylket (Animalia)	6 687	7 018	6 274	6 443	6 794	7000 (økning 5% ift 2012)
Tonn ung okse slaktet totalt i fylket (Animalia)	3 165	3 286	3 015	3 112	3 200	

Storfe slaktet hos Nortura for Møre og Romsdal og totalt volum (Animalia)

OPPSUMMERING

Det har vært god interesse for prosjektet og bra oppmøte på arrangement og møter. Mange har benyttet seg av tilbudet med "lavterskel rådgivning", og trolig har dette medført at de har søkt videre rådgivning og valgt å satse på enten sau eller ammeku. Mange har satt pris på å få luftet sine tanker og ideer om gårdsdriften sin, og fått det mer konkretisert. Det har vært bra at prosjektet har tatt for seg både sau og ammeku, da flere har vurdert enten det ene eller begge deler på sitt bruk. Interessen for å starte med sau var stor de to første årene av prosjektet, men etter at det ble tilstrekkelig tilgang på sau- og lammekjøtt og Innovasjon Norge innskrenket på kriteriene for tildeling av midler til sauebruk, har interessen for nyetablering eller økning avtatt.

Det har økt både med sau og ammeku i løpet av prosjektperioden, og begge dyrekategoriene har nådd målene som var satt for antall. Lammekjøttproduksjonen har også nådd målene for tonn kjøttproduksjon. Slaktevektene på storfe har økt, og det har blitt mindre slakting av kalv. Det har også de siste to årene blitt flere sau- og ammekuprodusenter. Det er fortsatt underdekning på storfekjøtt, slik at det er behov for mer fokus på ammeku og økt storfekjøttproduksjon framover.

Prosjektet har vært et positivt bidrag til sau- og storfekjøttneringen i fylket. Prosjektet har bidratt til lokale møteplasser for saucæringen og stimulert til aktivitet i lokallagene til Sau og Geit.

Alle organisasjonene som har vært med i prosjektet har bidratt godt til prosjektet. Organisasjonene har velvillig stilt med foredragsholder på møter og andre fagaktiviteter. Spesielt medlemmer i Sau og Geit og TYR har lagt ned en betydelig innsats i aktiviteter som prosjektet har vært med på å sette i gang, og vært en viktig medspiller for å nå ut lokalt.

VEDLEGG

Møter og aktivitet i prosjektet		
<i>År og dato</i>	<i>Arrangement/Hva</i>	<i>Aktivitet</i>
2014		
16.02.2014	Årsmøte M&R Sau og Geit	Presentasjon prosjektet
17.03.2014	Avdelingsmøte landbruksavdelingen	Presentasjon prosjektet
22.03.2014	Åpen fjøsdag sau Nordfjordeid, deltakere fra Sunnmøre	Informasjon og organisering av tur dit
26.03.2014	Åpning av fjøs Frei og fagmøte sau	Presentasjon prosjektet
01.04.2014	Fjøsgruppeoppstart Malin og Ronald Slemmen	Fagdel sau
04.04.2014	Åpning av fjøs Tresfjorden	
08.04.2014	Orientering Nortura Førde	Presentasjon prosjektet
09-11.04.2014	FK-veka	Presentasjon prosjektet
10.04.2014	Orientering om prosjektet TINE reg Sunnmøre	Presentasjon prosjektet
23.04.2014	Fellesmøte beiteprosjektene fylkeshuset	Presentasjon prosjektet
28.04.2014	Orientering prosjektet Tine reg Romsdal	Presentasjon prosjektet
29.04.2014	Orientering prosjektet Landbruk Nordvest	Presentasjon prosjektet
06.05.2014	Fylkeshuset	Presentasjon prosjektet
21.05.2014	Besøkte biffringen Kongsvinger utveksle erfaringer storfekjøtt prosjekt Hedmark	
02.06.2014	Åpning fjøs framføring A. Gustad	
03.06.2014	Grillmøte Vestnes	Presentasjon av prosjekt og kalvehelse
04.06.2014	Grillmøte Stordal	Presentasjon av prosjekt og kalvehelse
18.08.2014	Fjøsgruppeoppstart/lammesongs møter i Ørsta	Presentasjon av prosjekt og fjøsgrupper
19.08.2014	Fjøsgruppeoppstart/lammesongs møter i Fiksdal	Presentasjon av prosjekt og fjøsgrupper
21.-22.10.2014	Oppstart fjøsgrupper/Byggmøte Halså og Fræna	21-22.okt.

	Produsentlagsmøter med tema kalvehelse	12 møter ila 2014-2015
2015		
19.03.2015	Fjøsgruppe Nordre Rauma	Fagdel sau
24.03.2015	Fjøsgruppe Sykkylven	Fagdel sau
07.04.2015	Fjøsgruppe Ørsta/Volda	Fagdel sau
15-16.04.2015	FK-veka	Prosjekt presentasjon fagdel
22.04.2015	Bioforsk- utveksling om prosjekter på sau og storfe	Presentasjon prosjektet
20.05.2015	Grillmøte Rødal	Innlegg om prosjektet
26.05.2015	Grillmøte Bådalen	Fagdel om kalv
28.05.2015	Storfeseminar Førde	
12.06.2015	Grilling åpning av fjøs Skarset	
26.08.2015	Lammesongs møte Skaret, Fræna	Info om prosjektet
4.-6.09.15	Dyregoddagene	Stand, foredrag om muligheter for storfekjøttproduksjon. Undervisningsopplegg ungdomskoler.
03.10.2015	Åpning av ammekufjøs i Surnadal og høsttreff TYR	Info materiale om prosjektet, hjelp til med organiseringen
21.10.2015	Fårikålkveld Rindalen	Fagdel om kalv og info om prosjektet, 35 deltakere
28.10.2015	Fagmøte Sau Surnadal, drift og helse + sauekontrollen	Småfeveterinær Animalia og Sauekontrollen, fjøsgruppe info. Samarbeid møte MRSG og prosjektet. 30 deltakere
29.10.2015	Fjøsåpning sauefjøs Røymo	70 deltakere
31.10.2015	Nybegynnerkurs sau Ørsta	Fagdel helse sau, prosjektpresentasjon, 30 deltakere
07.11.2015	Nybegynnerkurs sau Tingvoll	Fagdel helse sau, prosjektpresentasjon, 21 deltakere
20-21.11.2015	Ammekukurs Stranda	32 stk på fredag, 28 deltaker på lørdag.
04.12.2015	Julebord Tyr	25 deltakere, fagdel om helseutfordringer på ammeku

07.12.2015	Kløverstukveld med Nortura, Surnadal	40 deltakere, fagdel: prosjektet, muligheter for ammeku og bygningsløsninger, lammesesongen 2015
2016		
15.01.2016	Fagsamling Sau Åndalsnes	40 deltakere, orientering om status i prosjektet.
29.01.2016	Unge Bønder samling	Info om prosjektet
16.02.2016	Framføringskurs okser, Skaret	30 deltakere
19.-20.2.16	Fagtur: bygg for ammeku	52 deltakere
08.03.2016	Lammingskurs Tingvoll	25 deltakere
09.03.2016	Lammingskurs Gjermundnes	39 deltakere
14.03.2016	Lammingskurs Volda	42 deltakere
15.03.2016	Møte Gjernes Sau og Geit	15 deltakere, tema forebyggende helsearbeid sau
30.03.2016	Fjøsåpning Odd Bjarne Bjørdal, Ørsta	50 på fjøset, 35 på fagmøtet. Tema: ammeku.
04.04.2016	Fjøsåpning Hollingsholm	Sauenfjøs, ca. 50 deltakere
13.-14.04.16	FK-veka	Prosjektpresentasjon og stand.
28.05.2016	Markvandring Ørsta	16 deltakere, Jon Geirmund Lied (LNV) ansvarlig for det faglige.
2.-4.9.16	Dyregoddagene	Stand, undervisningsopplegg ungdomskoler.
21.-23.10.16	Ammekukurs Surnadal	23 deltakere
15.11.2016	Sauemøte Vestnes	14 deltakere, MRSG, forebyggende helsearbeid sau.
16.11.2016	Sauemøte Volda	35 deltakere, MRSG, forebyggende helsearbeid sau.
28.10.2016	Sauemøte Smøla	30 deltakere
06.12.2016	Saukurs Midsund	LNV som arrangør, prosjektleder fagdel, 15 deltakere
2017		
13.-14.1.17	Fagsamling Sau Åndalsnes	Orienterede om status prosjektet
16.01.2017	Sauemøte Skaret	30 deltakere, MRSG, forebyggende helsearbeid sau.

31.01.2017	Parasittmøte Gjemnes SG	15 deltakere
21.02.2017	Sauemøte Surnadal	30 deltakere, MRSG, forebyggende helsearbeid sau.
28.02.2017	Averøy bonde og småbrukerlag, saumøte	30 deltakere, prosjektleder hadde fagdel
10.-12.3.17	Fagtur bygg for ammeku	27 deltakere
16.03.2017	Nettverkssamling	Erfaringer fra prosjektet